

Inhoudsopgave

1 Wat is bedrijfseconomie?	00
1.1 Bedrijfseconomie in de praktijk	1
1.2 Definitie bedrijfseconomie	2
1.3 Economisch handelen	2
1.4 Productie en productieorganisaties	6
1.4.1 Ondernemingen	7
1.4.2 Gesubsidieerde instellingen	8
1.4.3 Overheidsdiensten	8
1.4.4 Overheidsbedrijven	8
1.5 Samenvatting	9
2 De kostprijs	11
2.1 Inleiding	11
2.2 De productietechniek	13
2.2.1 Keuze uit verschillende productietechnieken	13
2.2.2 Veranderen van productietechniek	15
2.3 Indeling van kosten	16
2.4 De functies van de kostprijs	17
2.5 Samenvatting	18
3 De kostensoorten	21
3.1 Inleiding	21
3.2 Kosten van grond	21
3.3 Kosten van grond- en hulpstoffen	22
3.3.1 Technische en economische voorraad	23
3.3.2 Afval	24
3.4 Kosten van arbeid	26
3.5 Kosten van diensten van derden	28
3.6 Kosten van belastingen	28
3.7 Kosten van vermogen	29
3.8 Samenvatting	30

4	De kosten van duurzame productiemiddelen	33
4.1	Inleiding	33
4.2	De capaciteit van een duurzaam productiemiddel	33
4.3	De rationele capaciteit	35
4.4	Overcapaciteit en incidentele orders	40
4.5	Initiële overcapaciteit	42
4.6	De economische levensduur	43
4.6.1	De economische levensduur bij minimale gemiddelde kosten	44
4.6.2	Technische ontwikkeling en economische levensduur	48
4.7	Enkele andere methoden om de afschrijvingskosten te bepalen	52
4.7.1	Afschrijven met een vast percentage van de aanschafprijs	53
4.7.2	Afschrijven met een vast percentage van de boekwaarde	54
4.7.3	Sum of years digits	55
4.7.4	Afschrijvingskosten nemen jaarlijks met een vast bedrag af	56
4.8	Interestkosten van duurzame productiemiddelen	57
4.9	Samenvatting	60
5	Kosten en bedrijfsdrukte	63
5.1	Inleiding	63
5.1.1	Constante kosten	63
5.1.2	Variabele kosten	65
5.2	De naïeve delingscalculatie	68
5.3	Normale bezetting en kostprijs	70
5.3.1	Bezettingresultaten	71
5.3.2	Bezettingresultaat en winstberekening	73
5.4	Kostprijs bij gemeenschappelijke en samengevoegde kosten	75
5.5	Kostprijsberekening volgens de equivalentiecijfermethode	77
5.7	Samenvatting	79
6	Direct costing en break-even-analyse	81
6.1	Inleiding	81
6.2	Direct costing (de variabele kostprijscalculatie)	81
6.3	Periodewinst volgens absorption costing en volgens direct costing	83
6.4	Absorption costing en direct costing: een voorbeeld	84
6.5	De break-even-analyse	88
6.5.1	De grafische bepaling van het break-even-punt	90
6.5.2	Het break-even-punt: een uitgewerkt voorbeeld	91
6.5.3	De veiligheidsmarge	94
6.6	Het break-even-punt bij een handelsonderneming	96
6.7	Het indifferentiepunt	99
6.8	Uitbesteding	101
6.9	Samenvatting	103

7	Directe en indirecte kosten	107
7.1	Inleiding	107
7.2	De opslagmethode voor kostprijsberekening	108
7.2.1	Enkelvoudige (primitieve) opslagmethode	108
7.2.2	Meervoudige (verfijnde) opslagmethode	111
7.3	Machine-uurtarief	114
7.4	Afval en uitval	115
7.4.1	Uitvalkosten doorberekenen	116
7.4.2	Initiële uitvalkosten	118
7.5	Samenvatting	121
8	De kostenplaatsenmethode en Activity Based Costing	123
8.1	Inleiding	123
8.2	Kostenplaatsen	124
8.3	Kostenbeheersing	126
8.4	Kostenverdeelstaat en kostenverrekenstaat	127
8.5	Activity Based Costing	133
8.6	Samenvatting	135
9	Verschillenanalyse en budgettering	137
9.1	Inleiding	137
9.2	Nacalculatie	137
9.3	Prijsverschillen en efficiencyverschillen	138
9.4	Planning en budgettering	143
9.4.1	Soorten budgetten	145
9.4.2	Activity Based Budgetting	146
9.4.3	Analyse van verschillen tussen budget en werkelijke kosten	148
9.5	Omzetanalyse	152
9.6	Samenvatting	153
10	Investerings- en financieringsproblemen	155
10.1	Inleiding	155
10.2	Vermogensbronnen	158
10.2.1	De vermogensmarkt	158
10.2.2	Intensieve financiering	159
10.2.3	Het ideaalcomplex	160
10.3	Leasing en factoring	162
10.3.1	Leasing	163
10.3.2	Factoring	164
10.4	Samenvatting	165

11	Investeringsselectie	167
11.1	Inleiding	167
11.2	De gemiddelde boekhoudkundige rentabiliteit	167
11.3	De terugverdienperiode	170
11.4	Discounted cashflow-methodes	174
11.4.1	Netto contante waarde	175
11.4.2	Interne rentevoet	176
11.5	Samenvatting	177
12	Het eigen vermogen	179
12.1	Inleiding	179
12.2	Het aandelenvermogen van de nv	179
12.3	De winstverdeling	181
12.4	De reserves	185
12.5	De waarde van een aandeel	187
12.5.1	Intrinsieke waarde	187
12.5.2	Rentabiliteitswaarde	188
12.5.3	Rendementswaarde	189
12.5.4	Waardebepaling	190
12.6	Emissie van aandelen en theoretische claimwaarde	191
12.7	Herkapitalisatie	195
12.8	Samenvatting	196
13	Vreemd vermogen	199
13.1	Inleiding	199
13.2	De obligatielening	200
13.2.1	Soorten obligaties	202
13.2.2	De converteerbare obligatie	203
13.3	De warrant	207
13.4	De hypothecaire lening	208
13.5	Voorzieningen	209
13.6	Kortlopend vreemd vermogen	210
13.6.1	Leverancierskrediet	210
13.6.2	Afnemerskrediet	212
13.6.3	Rekening-courantkrediet	212
13.6.4	Overige vormen van kortlopend krediet	212
13.7	Samenvatting	213

14 Financiële aspecten van de planning	215
14.1 Inleiding	215
14.2 De liquiditeitsbegroting	216
14.3 De resultatenbegroting	217
14.4 De geprojecteerde balans	217
14.5 Een voorbeeld	218
14.6 Samenvatting	223
15 Financiële reorganisatie	225
15.1 Inleiding	225
15.2 Overkapitalisatie	225
15.3 Onderkapitalisatie	228
15.4 Kapitaalverwatering	228
15.5 Samenvatting	231
16 Wettelijke regelingen in verband met de jaarrekening	233
16.1 Inleiding	233
16.2 Het financieel verslag	234
16.3 Indeling van de rechtspersonen	236
16.4 De jaarrekening	237
16.4.1 Algemene bepalingen met betrekking tot de jaarrekening	237
16.4.2 De balans met toelichting	239
16.4.3 De winst-en-verliesrekening	243
16.5 Rechtspleging inzake de jaarrekening	244
16.6 Samenvatting	244
17 Financiële analyse van de jaarrekening	247
17.1 Inleiding	247
17.2 Rentabiliteit	248
17.2.1 Rentabiliteit: een voorbeeld	250
17.2.2 Het financiële hefboomeffect	254
17.3 Liquiditeit en solvabiliteit	257
17.3.1 Liquiditeit	257
17.3.2 Solvabiliteit	258
17.3.3 Bezwaren	260
17.3.4 Liquiditeit en solvabiliteit: een voorbeeld	260
17.4 Activiteitskengetallen	263
17.4.1 Omzetsnelheid en gemiddelde opslagduur van de voorraad	263
17.4.2 Kredietduur van debiteuren en crediteuren	265
17.4.3 De omloopsnelheid van het vermogen en de relatie met de RTV	268
17.5 Koers/winst-verhouding en koers/cashflow-verhouding	270
17.6 Het kasstroomoverzicht	270
17.7 Samenvatting	276

18 Vermogen en winst	279
18.1 Inleiding	279
18.2 Winstbepaling	279
18.3 Het fifo-stelsel	283
18.4 Het ijzeren voorraadstelsel	289
18.5 Het lifo-stelsel	294
18.5.1 Individueel lifo	295
18.5.2 Collectief lifo	298
18.6 Het klassieke vervangingswaardestelsel	301
18.6.1 Speculatieresultaten	303
18.6.2 Duurzame activa in het klassieke vervangingswaardestelsel	304
18.6.3 Het klassieke vervangingswaardestelsel; een voorbeeld	306
18.7 Samenvatting	311
19 Vormen van samenwerking tussen ondernemingen	313
19.1 Inleiding	313
19.2 De bedrijfskolom	313
19.2.1 Integratie en differentiatie	315
19.2.2 Specialisatie en parallellisatie	316
19.3 Fusie en overname	318
19.3.1 De bedrijfsfusie	318
19.3.2 De aandelenfusie	321
19.4 Waardebepaling bij fusie en overname	323
19.4.1 Rentabiliteitswaarde	323
19.4.2 Goodwill	324
19.5 Consolidatie	325
19.6 Samenvatting	328